

ELEKTRİK DAĞITIM SEKTÖRÜNDE ASIL İŞVEREN-ALT İŞVEREN İLİŞKİSİ

Erdoğan ÇUBUKÇU*

Konuyu, T.C. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Dönem Projesi kapsamında Prof. Dr. Murat ŞEN danışmanlığında, Ayhan KELOĞLU tarafından hazırlanan ve TÜHİS'in İş Hukuku ve İktisat Dergisi'nin Ağustos-Kasım 2011 tarih, Cilt:23, Sayı:5-6 nüshasında neşredilen "Elektrik Dağıtım Sektöründe Alt İşveren (Taşeron) Sorunu" başlıklı derginin ikinci bölümünde yer alan bir örnekle ele almak istiyoruz.

Bu örnekte, KCETAŞ'ın Kayserinin iki ilçesi arasında yeni bir DGENH Tesisi kurmak üzere KİK kapsamında Yapım İşleri Yönetmeliği'ne göre ihale açtığı düşünülüyor. Bu ihaleyi A Şirketi kazanıyor ve aldığı işin uzmanlık gerektiren bazı kısımlarını veya yardımcı işlerini B Şirketine devrediyor. Böylece A Şirketi ile B Şirketi arasında asıl işveren- alt işveren ilişkisi kurulmuş oluyor. İhaleyi kazanan A Şirketi asıl işveren, B Şirketi alt işveren konumunda oluyor.

Şirket sahiplerinin ticaret siciline kayıtları olan İş Kanunu kapsamına girecek nitelikte işyerine sahip bulunan sermaye sahibi müteşebbisler olduğu, alt işverenlerin ise ticaret siciline kayıtları olmayan, İş Kanunu kapsamına girecek nitelikte işyeri bulunmayan ikinci derecedeki işlerde veya sermaye sahibi işverenlerin işyerlerinde iş alarak, iş aldıkları işverenlerin de sorumluluğu altında işçi çalıştıran küçük sermaye sahibi işverenler olduğu bilinmektedir.

İşte, temeli 1936 yılında 3008 sayılı İş Kanunu ile kurulan 1475 sayılı İş Kanunu'nun birinci maddesinin son fıkrasında bu çalışma şeklini görebilmekteyiz. Bu fıkrada, "Bir işverenden belirli bir işin bir bölümü veya eklentilerinde iş alan ve işçilerini münhasıran o işyerinde ve eklentilerinde çalıştıran diğer bir işverenin kendi işçilerine karşı o işyeri ile ilgili ve bu kanundan veya hizmet akdinden doğan yükümlerinden asıl işveren de birlikte sorumludur" denilmektedir.

* Yargıtay 9.Hukuk Dairesi Onursal Başkanı

Buradaki diğer bir işveren sözcüğü, yukarıdaki alt işveren sözcüğüyle eş anlamdadır. Alt işverenler ise sermayeleri az olan müteşebbislerdir.¹

Biz asıl işveren-alt işveren ilişkisini bir önceki 1475 sayılı İş Kanunu'nun 1.maddesinin son fıkrası hükmü göz önünde tutulmak suretiyle yorumlanması gerektiği kanaatindeyiz. Çünkü orada sermayesi küçük olan işverenlerin çalıştırdıkları işçilerin korunması ilkesinin hakim olduğu düşüncesindeyiz. Gerçekten söz konusu madde hükmü ile, küçük sermaye ile çalışan işverenlere bir imkan tanınmış, sermaye sahibi işverenlerin işyerlerinde iş alabilecekleri, işçilerini sadece aldıkları işe odaklamak suretiyle çalıştırmaları halinde işçilerin hak edişlerinden kendisinden iş alınan işveren de birlikte sorumlu tutulmuştur.

Böylece, iş hukukunun temel amacının işçinin korunması ilkesi olduğu esası kendisini göstermiştir.

Denilebilir ki burada, alt işveren B Şirketi sermaye sahibi bir kuruluş olup, işçilerinin ücretini ödeyebilecek konumdadır. Bu doğru olabilir ama B Şirketinin burada alt işveren olamayacağı da doğrudur. Çünkü alt işverenlerin sermayelerinin az olduğu müelliflerce de bilinen bir gerçektir. B Şirketi sermaye sahibi bir kuruluş olduğuna göre alt işveren olduğu kabul edilemez.

Böyle olunca da burada A Şirketi ile B Şirketi arasında asıl işveren-alt işveren ilişkisi gerçekleşmiş olmaz. Bu nedenle biz de burada A Şirketi ile B Şirketi arasında asıl işveren-alt işveren ilişkisi gerçekleşmemiş diyorumuz.

Buradaki olayı, elektrik dağıtım sektörü kapsamında yapılan bir ihalede alınan bir işin şirketler arasında paylaşımı olarak görüyoruz.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 6.fıkrası hükmü hakkındaki görüş ve kanaatimizi içeren bir makalemiz daha önce aynı dergide yayınlanmıştır.²

¹ **Mustafa ÇENBERCİ:** Tali işverenler (aracılar) çokluk sermayesi az kişiler oluşu uygulamada yüklemelerini yerine getirememesi sonucunu doğurmaktadır. İş Kanunu Şerhi 1976, 3. Bası, Sh.137

Prof. Dr. Münir EKONOMİ: Alt işverenlerin mali güçlerinin ve diğer olanaklarının zayıf olması birlikte sorumluluk bağı kuran hükümler getirilmiştir. İş Hukuku Cilt 1. Bası, Sh. 53-54

ESENER: Gerçekten aracılar ekseriya küçük sermaye ile çalıştırdıklarından ... İş Hukuku 1978 Sh. 81

² TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi Cilt: 24 Şubat-Mayıs 2012, Sayı: 1-2